

**KATEDRA TEORIE KULTURY FILOZOFICKÉ FAKULTY
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE**

Autorka bakalářské práce: Veronika Vejdělková
Název bakalářské práce: Vliv kultury na projevy agrese
The Influence of Culture on the Forms of Aggression
Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Karel Hnilica, CSc.
Oponent bakalářské práce: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předmětem předložené bakalářské práce je teoretická analýza vlivů kultury na projevy agrese. Autorka bakalářské práce aspiruje na prezentaci výsledků mezikulturních výzkumů, o čemž svědčí jí citovaní autoři, jako jsou např. Ramírez et al, Fry, Hofstede aj. Autorka práci rozčlenila do třech samostatných hlavních kapitol (nepočítaje úvod a závěr). První kapitolu věnovala vymezení klíčových odborných pojmů práce, podala typologii agrese a shrnula hlavní teoretické přístupy k jejímu výkladu. Druhou kapitolu zasvětila popisu vybraných etnických skupin. Třetí kapitola se zaměřuje na výklad interkulturní variace agrese. Zaměřila se především na mezipohlavní rozdíly, etnicitu, rozdíly mezi individualistickými a kolektivistickými společnostmi s ohledem na agresivní chování. Zvláštní pozornost věnovala rovněž náboženství.

Za základní hendikep práce lze považovat nedostatečně provedenou rešerši odborné literatury. To se ukazuje na více místech práce. Například v popsáných teoretických přístupech k agresivnímu chování. Postrádám zde například ekologický přístup (Rappaport, Vayda), prostor by zde mohli dostat také autoři, jako jsou Daly & Wilsonová, či Wilson aj. Zvlášť se mezery v literatuře projevíly ve druhé kapitole „Historická perspektiva interkulturních výzkumů agrese“. Navíc kapitola jako celek působí dojmem, že netvoří integrální součást práce (Jak se vztahuje k první a třetí kapitole?). Prezentaci Čambuliů, Mundugumorů, Arapešů, Janomamů a !Kungů považuji za nedostatečnou a místy zkreslenou. Co se týká Janomamů, v úvodu práce bez dalšího vysvětlení autorka uvádí, že výsledky Chagnonova výzkumu jsou problematické. Důvody pro své tvrzení však neuvádí ani v samotné podkapitole 2.2. V práci se autorka opírá o jednu (sic) Chagnonovu práci z konce sedmdesátých let. Se stěžejními texty z roku 1968 a zejména se studií publikovanou roku 1988 na stránkách Science

nepracuje, o novějších ani nemluvě. Díky tomu je její interpretace neúplná a místy nesprávná (k výkladu janomámských válek nepostačuje infanticida). Nechávám stranou skutečnost, že výsledky Chagnonových výzkumů byly podrobeny kritice například Harrisem a Goodem, o nichž autorka nereferuje. Podobně se to má s prezentací výzkumů Margaret Meadové. Její závěry z roku 1935 podrobili kritice autoři již na konci třicátých let (Thurnwald či Fortune). V novější době například Dobrin & Bashkow (2010). Lze opravdu interpretovat Arapeše jako neagresivní a kooperující? Obdobně se lze tázat na „mírumilovný lid“ !Kung Sany. Například Shostaková (1993: 252–253, 283) uvádí značnou četnost agresivního chování u !Kung Sanů. Autorka by měla kriticky přistupovat k pramenům, s nimiž pracuje. Podle mého soudu by práci více prospělo, kdyby její součástí tato kapitola vůbec nebyla. Za mnohem zdařilejší lze pokládat kapitolu třetí, kde autorka jasně aspiruje na interkulturní přístup k agresi a agresivnímu chování. Nabízí se však otázka, k jakému celkovému závěru se autorka dobrala? Poslední odstavec práce je v odpovědi na tuto otázku značně nejednoznačný.

Přes formulované výhrady a připomínky se domnívám, že předložená bakalářská práce splňuje kritéria kladená na tento typ závěrečných kvalifikačních prací. Na práci lze ocenit zejména snahu pracovat s primárními cizojazyčnými prameny. Obecně lze konstatovat, že práce má jasnou strukturu a autorka zpracovala téma v logicky uspořádaných kapitolách a podkapitolách. Text práce je napsán kultivovaným jazykem. Diplomantka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou a práci vybavila bibliografickým aparátem.

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

		2		
--	--	---	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	1			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

			3	
--	--	--	---	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	1			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

		2		
--	--	---	--	--

Využití výzkumných empirických metod

X				
---	--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

X				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešení problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

X				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

			3	
--	--	--	---	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

X				
---	--	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

			3	
--	--	--	---	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

			3	
--	--	--	---	--

Doporučuji k obhajobě

13. 6. 2013

Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.